

SESSIÓ 7 (30.09.2014)

Les polítiques socials a través de l'anàlisi pressupostari

Data: 30 de setembre, a les 16h.

Lloc: Escola IGOP – Passeig Urrutia, 17 – Barcelona

PONENT

Maite Vilalta. Professora d'Hisenda Pública de la Universitat de Barcelona

TEMA: LES POLÍTIQUES SOCIALS A TRAVÉS DE L'ANÀLISI PRESSUPOSTARI

ASPECTES CLAU

1. Les polítiques socials en el pressupostos de despesa: l'activitat de gastar dels governs.
2. Les polítiques socials en el pressupost d'ingressos: com les financem?
3. Les xifres: Anàlisi comparativa.
4. Què passa amb les polítiques socials en Estats compostos?
5. El resultat en termes d'equitat de diferents polítiques socials: la mesura de l'impacte redistribuidor de l'acció dels governs

MATERIALS BÀSICS

- Power point (adjunts)

PARTICIPANTS

Pepe Adelantado, Manuel Aguilar, Teresa Aragonés, Bet Barberà, Enric Canet, Paco Estellés, Sònia Fuertes, Mercè Ginesta, Mercè Pérez Salanova, Amparo Porcel, Òscar Rebollo, Alejandro Saiz, Joan Subirats i Toni Vilà.

També assistiren alumnes del Màster en Polítiques Socials i Mediació Comunitària de l'IGOP.

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

1. PRESENTACIÓ

El tema es presenta mitjançant una ampla i detallada exposició a càrrec de la professora de la UB Dra. Maite Vilalta, que exposa els temes i explica es dades seleccionades en les dispositives que s'adjunten.

2. DEBAT

- a) Durant la presentació es varen debatre i aclarir alguns dels conceptes en aquesta matèria:
- Pressupost inicial, pressupost liquidat, pressupost consolidat.
 - Vies finançament: impostos (sobre la renda: IVA; a les empreses: societats; al consum: IVA); taxes i preus públics; altres (endeutament, venda patrimoni, etc.).
 - Capacitat normativa autonòmica sobre els impostos.
 - Equitat territorial (anivellament).
 - Distribució de la renda (abans i després de les actuacions del sector públic). Coeficient de Gini, índex d'Atkinson. Impactes en a redistribució (més fort en les despeses que en els ingressos).
 - Protecció social: sanitat, pensions, gent gran, discapacitat, exclusió social, família/infància, habitatge i atur (no està inclosa en el concepte l'educació).
 - Deute públic.

b) després de la presentació es tractes bàsicament de les qüestions següents:

- Societat fiscalment formada. Caldria promoure la informació a la ciutadania sobre temes fiscals i exigir el rendiment de comptes. Una de les fórmules poden ser els pressupostos participatius.
- Desigualtats. Es debat sobre algunes de les dades que sorprenen sobre les desigualtats, que es considera que són degudes al major anivellament de sous d'alguns països (p.e. Suïssa, països nòrdics, etc.) en el moment de partida, és a dir abans d'aplicar mesures. Amb la distancia de sous la capacitat redistributiva de les mesures tendeix a baixar, per això calen polítiques en els àmbits pre-redistributius.

Tanmateix, les polítiques poden millorar les oportunitats de les persones però l'efectivitat depèn de l'estructura productiva de cada país i especialment de capacitat de treball que es capaç de generar (absorbir la ma d'obra). Per tant, la redistribució té limitacions especialment quan no hi ha ocupació.

També poden explicar les diferències les diferents polítiques de gènere que incideixen en els sous inicials (polítiques de família), i els salaris mínims de cada país (les diferències dels SM a Europa són importants).

- Transferències monetàries vs. prestació de serveis. S'ha comentat que eren més efectives les transferències en diners que els serveis, tot i que es considera que resulten difícil mesurar els impacte. Es debat que les esquerres prioritzen els serveis (més difícils de mesurar els efectes) sobre les prestacions econòmiques (més fàcils de mesurar) i amb major impacte clientelar.

També s'esmenta la possibilitat de focalitzar en els més pobres que tenen les transferències monetàries, tot i que sembla que l'impacte es centra en la pobresa extrema. Així mateix, s'assenyala la importància dels serveis de salut en les qüestions de desigualtats i pobresa.

- Polítiques d'emergència. En aquests moments es considera que cal dissenyar polítiques socials d'emergència per atendre les situacions més peremptòries, però caldria no oblidar les polítiques a llarg termini. S'exposa que tot i la situació d'emergència, les polítiques al nostre país han suposat una disminució important de la despesa social, especialment el rebaix de les polítiques familiars, en canvi en altres països les polítiques han estat més sostingudes.

- Polítiques fiscals i descentralització. Les polítiques fiscals permeten cert marge de maniobra, però depèn del model centralitzat o descentralitzar, és a dir de la capacitat de decisió.